

Egy kongói diák vallomása

Nem jut jobb kifejezés eszembe, minthogy Guy Tchicamboud különleges színfolt a SZEOL AK első osztályú kosárlabda-csapatában. No, nem elsősorban azért, mert néger, s a hazai kosarasok mezőnyében nem igen találkozhatunk sötétbőrű sportolóval. Hanem főként amiatt, hogy rendkívüli adottságai, a megszokástól eltérő ritmusú játéka élményszámba megy, azaz menne, ha mostanában nem állandóan a kispadon (vagy még ott sem) ülné. De ez már messzire vezet a téma. Most abból az alkalomból kértem meg Guy-t, beszéljünk, hogy átvette diplomáját a SZOTE gyógyszerésztudományi karán. Mielőtt azonban „hagynám” őt szóhoz jutni, hadd mondjam el — hisz ez is hozzátartozik az egyéniségéhez — hogy hetekbe telt, míg meg tudtam találni. Mert, mint ahogy a SZEOL-kosarasok edzéséről is nemegyszer tűnt el úgy, hogy hetekig fogalmuk sem volt a többieknek, merre jár, most a kollégiumban sem tudták sokáig: hol lehet Guy. Nyughatatlan természet. Vagy csak nekünk, „higgadt európaiaknak” tűnik úgy? Mindenesetre, amikor beszélgetünk, hosszú végtagjai állandóan mozognak: gesztikulál, toporog élénk taglejtésekkel magyarul, s magyarázatát csaknem végig széles, őszinte mosoly kíséri.

Rettenetesen nehéz volt!

távolinak, mint a másik két ország.

— *Hogyan kezdődött az itteni időszakod?*

— 1978-ban jöttem Budapestre, s akkor egy évig csak nyelvet tanultunk.

— *Következett Szeged...*

— Igen, 79-ben. Ekkor gondoltam rá, hogy esetleg az orvoskarra átjelentkezem, de ezt otthon kellett volna kérvényezni, az egész évig tartott volna, s azt nem vállaltam, inkább elkezdtem a gyógyszerészkart.

— *Hogyan emlékszel vissza az első szegedi időszakra? Egyáltalán: mit tudtál Szegedről?*

— Tudtam, hogy az ország negyedik legnagyobb városa. De minden olyan idegen volt. Sétálgattam egyedül az utcákon, és nem tudtam mit csinálni. Aztán elkezdődtek az előadások. Ültem benn, és nem értettem semmit az egészről. A kollégiumban küszködtem a nyelvvél, de olyan rettenetesen nehéz volt, hogy legszívesebben visszamentem volna Kongóba... Közben pedig nagyon hiányzott a mozgás, a kosárlabda.

— *Otthon milyen szinten játszottál?*

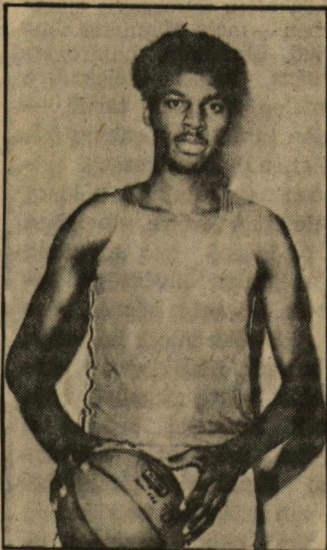
— Előbb ifjúsági válogatott voltam, majd 16 éves koromban bekerültem a felnőttek közé, és nemzetközi meccseken is játszottam. 1974-ben tagja voltam annak a válogatottnak, amelyik jól szerepelt a szófiai Universiádén.

— *Itt hol kezdtél játszani?*

— Még a pesti nyelvtanfolyam idején jártam a MAFK-hoz. Aztán itt, az Apáthy-ban néztem a SZOTE csapatát. Akkor nagyon csodálkoztam, hogy ez az egyetemi csapat, mert láttam amerikai egyetemi kosarasokat, s azt gondoltam, hogy itt — egy nálunk fejlettebb országban — is úgy van. Meglepő volt, hogy csak ennyire tudnak kosárlabdázni itt. Aztán valahol össetalálkoztam egy fiúval, Hoffmann Janinak hívják, s ő elvitt a Szegedi Postásba. Na, ez már jobb — gondoltam, de ott is tapasztaltam olyat, amit otthon nem. Például volt, aki sörözött meccs előtt, meg általában jellemző volt az, hogy „csak játszunk, mindegy, mi az eredmény”, és ez nem tettett, nem volt számomra motiváció. Ezért néha „lóg-tam” is, inkább discóba mentem.

— *Úgy tudom, volt egy hosszabb időszak, amikor nemcsak az egyetemet, hanem a kosárlabdát is szüneteltetted...*

— A másodév utáni nyáron van egy hónap gyakorlat az egyetemen. De ugyanakkor volt egyetlen lehetőségem is, hogy hazamenjek. Olyan sokáig kellett azonban a repülőjegyre várni, hogy a gyakorlat egy részén emiatt nem tudtam részt venni, s így nem fogadták el érvényesnek, évet kellett volna ismételnem és újra vizsgázni mindenből. Kérvényeztem, hogy hadd járjak tovább, és majd pótolom a gyakorlatot, de nem engedték. Végül megint Hoffmann Jani segített, folytathattam, de akkorra már egy hónap eltelt a félévből, lemaradtam, és megbuktam a vizsgákon. Akkor elmentem

(Sipos István felvétele)

Franciaországba, s egész a következő tanévig Párizsban kosárlabdáztam, egy III. ligás csapatban.

— *Ebből megtudtál ott élni?*

— Ah, nem. Van ott testvérem, nála laktam, s a szüleim segítettek.

— *Miután visszajöttél, már a SZEOL-ban játszottál...*

— Mondták, hogy próbáljam meg az egyetem mellett az NB I-es játékot.

— *Megpróbáltad...*

— Igen, de éreztem, ha a sportot erőltetem, a tanulás nem megy, és fordítva. Ha francia nyelvű egyetemen tanultam volna, akkor ment volna együtt a kettő, de így nagyon nehéz volt, különösen a gyógyszerészkar, ahol nem elég olvasni az anyagot, érteni is kell. Ráadásul hat óra fászsztó gyakorlat után az edzésen nem tudtam igazán figyelni a taktikai figurák rendjére, gyakran nem is értettem a nyelvi nehézségek miatt, miről van szó.

— *Emiatt tűntél el vizsgaidőszakokban az edzésről?*

Nagy nevetés a válasz.

— *Eltűntem?* — kérdez vissza — Igen, mert amikor mondtam, hogy nem jövök, mert vizsga van, nem értették meg, így aztán később nem is szóltam.

— *Talán ezért is van, hogy az utóbbi időben inkább a kispadon ültél?*

— Minden edzőnek van elképzelése, úgy látszik, én ebbe most nem férek bele. Szerintem a tudásom alapján játszhatnék többet is. De érdekes volt, az is, hogy mondták az elején: védekezzek. Erre védekeztem úgy, ahogy szoktam. A fiúk viszont azt mondták: ne bántsd! Akkor visszafogtam magam, így viszont az edző szűrt le: miért nem védekezel? És a végén már meccsen sem tudtam, hogyan „szabad” játszanom.

— *Az edzővel, a többi játékoskal milyen viszonyban vagy?*

— Érdekes, ezt mások is kérdezték: mi a véleményem erről, vagy arról, s ha nem válaszoltam, azt mondták, gyáva vagyok, hogy nem mondom meg. Pedig csak arról van szó, hogy nekem furcsa, ahogy itt másokról beszélnek az emberek. Nálunk előbb magában keresi

mindenki a hibát. Persze, sok minden más. Te kérdezted például az előbb, hogy hány éves vagyok. Nálunk ezt sem szokás... Meg furcsák ezek a büntetések is, nem veszik figyelembe, hogy egyetemisták vagyunk.

— *Te is kaptál pénzbüntetést?*

— Igen. De ez úgy volt, hogy megegyeztünk, öt edzésre járok hetente. Egyik héten ez már megvolt, amikor az edző kérdezte, tudok-e jönni a hatodikra. Mondtam igen, de az iskolában közbejött valami, ezért nem tudtam menni. Erre megbüntettek.

— *Most, hogy végeztél, milyen terveid vannak?*

— Szó van arról, hogy egy ideig itt maradok kosárlabdázni.

— *Szívesen maradnál?*

— Ha garantálni tudnék, hogy lesz hol laknom és meg tudok élni, akkor igen. Jó is lenne, ha egyszer csak a játékra kellene figyelnem.

— *Véglegesen nem maradnál itt?*

— Nem, azért csak otthon a legjobb. Meg itt van patikus bőven, minek maradnék. Ennél otthon van szűkebb.

— *Nincs olyan lány itt, aki megnéznéd változtatni az elhatározásod?*

— Változtatni? Nem. De, ha el is megyek, én nem fogom őt elfelejteni. Meg vissza is jöhetek, ha úgy gondolom...

— *Milyen életet képzelsz el otthon magadnak?*

— Szeretnék előbb doktorálni, aztán sokat utazgatni... Jó lenne, ha lenne házam, családom.

— *Neked is több feleséged lesz?*

— Nem hiszem. A fiatalok körében már nemigen szokás ez.

— *Mit mesélsz majd otthon Magyarországról?*

— Ha valaki jönni akar tanulni, biztatni fogom.

— *Lett olyan barátod, akivel tartani fogod a kapcsolatot?*

— Barátom? Inkább olyan, aki minden problémámban segített, s ezt nem felejttem el neki.

— *Most, hogy vége a tanulásnak, már még is edzésre, igaz?*

— Oh, nem, most boldog vagyok, hogy sikerült a vizsgám, a héten még „szeszben leszek”. (Ez Guy sajátos megfogalmazása, szó szerint — B. T.)

— *Mit szeretsz inni?*

— Tulajdonképpen semmit, nekem ez nem megy, csak itt láttam, hogy mi a szokás. En otthon nem ittam, s nem is szeretem az alkoholt... esetleg néha a pezsgőt...

Még nem tudjuk, sikerülnek-e Guy tervei, s itt tud-e maradni egy időre játszani. Sokat nyerne egy jó formában lévő Tchicamboud-val a szegedi kosárlabda, s ha nem sikerül? Sajnálni fogjuk. Hiányozni fog mindig derűs, különleges egyénisége, s persze az élmény, amit gazella-mozgása, különleges ruganyossága nyújt a kosárlabda-pályán.

BALOGH TAMÁS

Sportklub

Kaszás Gábor, a SZEOL AK labdarúgóinak vezető edzője játékosaival, Szabó Gyulával és Gruborovics Tiborral még az elmúlt hónapban volt a JATE klub vendége. A gondok, amiről szóltak, mégsem kizárólag februárra, a főlkészülési időszakra érvényesek.

A Balogh Tamás által vezetett sportklub mintegy negyven érdeklődőt vonzott, s ez a viszonylag alacsony — bár tisztességes — létszám is jelzi, az egyetemisták milyen mobilitással alkalmazkodnak a helyi sportközvetmény le-sújtó, lesajnáló álláspontjához: nem vonzó a kiesésre ítélt SZEOL.

S hogyan juthatott idáig — újra csak — a csapat, erre adott véleményem szerint kielégítő választ a vezető edző és a két tartózkodó, feltűnően szerény labdarúgó. Az egyesület életét gátló hiányosságok, akadályok, hibák és tévedések egész sorát ismertette — s minden bizonnyal azoknak csupán töredékét — Kaszás Gábor. Beszél a magyar labdarúgó élet „viszonyrendszeréről”, magyarul a helyi és a központi hatalmi érdekek érvényesülésének egyik lehetséges területéről. Szólt a szakosztályi munka feltételeinek alacsony színvonaláról, személyi kérdésekről, s természetesen mindenképp a jelenlegi szegelyinnivaló helyezés okairól.

Ami leginkább megfogott a sportklub bő kétórás programján, az Kaszás nyílt, közvetlen magatartása volt. A kérdésekre minden esetben igyekezett kielégítő, színes választ adni személyes hibáit sem takargatta és minden esetben az adott témára koncentrálni beszélt.

Sokszor megállapították már, s ő maga is elmondta, hogy sikertelenségeinek minden bizonnyal ez lehet az oka: nem eléggé diplomatikus, s ezen a ponton két dologra is figyelni kell. Az egyik az, amit az előbb sietve sikertelenségeknek nevezek, holott ezelőtt Kaszás egyszer sem bukkolt meg, mint edző. Sem az Újpesti Dózsnál, sem az MTK-nál, sem a Ganz Mávnál, de még az első két szegedi éve is teljes sikert hozott. Úgy látszik, az „érdekes-zövevényes” élvonalban nem jár sikerrel az, aki a simulékony magatartás, a dörzsölődés helyett a nehezebb utat választja.

Ezekkel a szavakkal már érintettem is a másik dolgot, a diplomatikusság kérdését. Itt természetesen a sportdiplomáciára kell gondolni, ami csak azt jelenti, hogy a diplomáciai csúcsavaroakat a sportpályák, sporthivatalok és bázisszervek igazgatói köru kell(ene) alkalmazni.

Kaszás némi keserűséggel sorolta, kikkel kellett harcolni a csapat érdekében: a mindig rossz szögben ülő MLSZ-ellenőrökkel, Garaba Imrével a szépemelekezett SZEOL-Honvéddal, az SZVSE gondnokával, aki nem volt hajlandó föllocsoltatni a pályát a Rába elleni meccs előtt, de — még a második vonalban — fölengedte a pályára a Siófokot a döntő jelentőségű mérkőzés előtt, ugyanakkor a szegediektől féltette a gyepet a zuhógó esőben...

Három év alatt olyan felelős „szakemberekkel” kellett együtt dolgoznia, akik inkább csak keresztbe tettek, semmint segítettek a szakmai munkát. Az egyik részeges volt, a játékosok istápolták tetteik föl a buszra kiruccanása után, a másik csak a zsuának élt, a harmadik pedig börtönben van.

Hogy nem eléggé lelkesek a játékosok, hogy nem emelkednek fölül az áldatlan pályaviszonyok kikényszerítette botrányos állapotokon? Ezek valódi kérdések lennének, ha nem profi játékosokról, futballból élő sportolókról, pontosabban sportmunkásokról lenne szó. Mert mindenki odafigyel a másikra, a másik munkahelyére, lehetőségeire, s így tesz a labdarúgó is. És azt látja, hogy Győrben nyolc millió az első csapat költségvetése, míg Szegeden 2,4 millió az egész szakosztályé, hogy Győrben öt füves pálya közül válogathatnak a játékosok, amíg Szegeden egy salakoson edz tizenegyet csapat, hogyan lehet így minőségi szakmai munkát végezni? — kérde Kaszás. Miért pont töltem várják, hogy kitegyem a szívemet a gyepre? — így a játékos.

Az összehasonlításban azért említettem Győrt, mert Szeged reprezentáns csapatának nem a bentmaradást, hanem a győrihez hasonló kiugró teljesítményt, a bajnoki érmeiket kellene célul tűznie maga elé. Mert ez is „nagyváros”.

(dlusztus)

Sakkhír

Sokéves szünet után újra vonalú partikban néhány meglepő eredmény is született. Az első és a második három helyen holtverseny jött létre, így a helyezéseket újrarájátszással, rövidített, 5-5 perces játékokban döntötték el. A végeredmény: 1. Gulácsi Ferenc (IV. biológus), 2. Fekete Zoltán (III. vegyész), 3. Fazekas Sándor (III. jogász), 4. Papp László (I. matematika-fizika), 5. Tala Péter (II. programozó), 6. Ferenc Gyula (IV. matematikus).

Az eredményekhez gratulálunk, s reméljük, a jövőben sűrűbben kerül sor ilyen és ehhez hasonló sporteseményekre.

(k. k.)